

18.12.2017

1 (1)

Opetus- ja kulttuuriministeriölle (kirjaamo@minedu.fi)

Viite: Suomen Akatemian toimikuntarakenteen uudistaminen, OKM/49/010/2017

Lausunto Suomen Akatemian toimikuntarakenteen uudistamista koskevasta ehdotuksesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laista Suomen Akatemiaa koskevan lain muuttamisesta ja luonnoksesta Suomen Akatemiaa koskevan asetuksen muuttamisesta. VTT kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä ja toteaa seuraavaa:

Suomen Akatemian toimikuntauudistuksen keskeinen periaate on toimikuntarakenteen virtaviivaistaminen supistamalla toimikuntien määrä neljästä kolmeen. Tämä tapahtuu yhdistämällä nykyiset bio- ja ympäristötieteiden tutkimuksen ja terveyden tutkimuksen toimikunnat. Taustalla on pyrkimys koota ns. life science -tutkimusalue yhden toimikunnan alueelle. Kaksi muuta nykyistä toimikuntaa säilyy ennallaan. VTT kannattaa toimikuntarakenteen joustavaa tarkastelua vastaamaan tutkimusalojen kehitystä ja yhteiskunnan muuttuvia tarpeita. Olisiko toimikuntarakennetta voinut uudistaa vielä ehdotustakin radikaalimmin edistämään avointa ja intensiivistä tieteiden välistä vuoropuhelua ja innovointia tieteiden rajapinnoilla?

Suomen tulevaisuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että meillä myös jatkossa huolehditaan bio- ja ympäristötieteiden laadukkaasta ja määrätietoisesta kehityksestä. Useiden globaalien haasteiden, kuten esimerkiksi ilmastonmuutoksen ja resurssien riittävyyden ratkaisuihin biotieteet ovat erityisen merkittävässä asemassa. Kun toimikuntien jäsenten määrä rajataan kymmeneen ja yhdistetään kaksi toimikuntaa ja laaja kirjo erilaisia tieteenaloja, miten taataan riittävä asiantuntemus kattamaan kaikki tärkeät tieteenalat toimikunnassa? Uudessa biotieteiden, terveyden ja ympäristön tutkimuksen toimikunnassa tulisikin kiinnittää erityistä huomiota tasapainoon bio-, ympäristö- ja terveystieteiden välillä sekä synergioiden tunnistamiseen ja hyödyntämiseen toimikuntien välillä. Erityisesti tulisi edistää yhteistyötä luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen toimikunnan kanssa. VTT toivoo, että rahoituksen jaossa huomioidaan uuden toimikuntarakenteen mukainen biotieteiden, terveyden ja ympäristön tutkimuksen erityisen laaja alue.

Toimintaympäristömme muuttuu jatkuvasti ja usein nopeastikin. Tämän vuoksi myös toimialaluokituksen tulisi olla joustavaa ja seurata aikaa. Olisi hyvä tarkastaa säännöllisin väliajoin, että toimialat vastaavat muuttuvan maailman tarpeita. VTT pitää tärkeänä, että toimikuntauudistuksen yhteydessä tarkastetaan myös toimialaluokitus. Näin pysytään mukana muutoksessa ja säilytetään ketteryys. Myös toimialaluokituksessa on tärkeää säilyttää tasapaino bio-, ympäristö- ja terveystieteiden välillä.

Lakiuudistuksen myötä paneelien merkitys korostuu. Hakemusten arvioinnin lisäksi ne vastaavat myös hakemusten asettamisesta paremmuusjärjestykseen (ranking). Hankearvioinnin yhdenvertaisuuden ja laadukkuuden takaamiseksi paine kohdistuu asiantuntevien panelistien rekrytointiin. Ajantasainen tieteenalaluokitus vastaa osaltaan myös tähän haasteeseen, vaikkakaan ei pureudu yleiseen ajankäytön haasteen juurisyöhyn. Näkemyksemme mukaan osa paneeleista tulisi olla yli toimikuntien, jotta synnytetään yhteistyötä toimikuntien välillä ja huomioidaan monitieteisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, 18.12.2017

Antti Vasara
Toimitusjohtaja, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy